

Nr 162.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—6:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1926. I saml. 135 häft. (Nr 162.) 431 26

1:o.

Ang. pension
åt vissa
arbetare vid
Karlsborgs
fästnings-
byggnad.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 14 april 1925 har *fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg* hemställt, att departementet måtte dels utverka förhöjning i av riksdagen tidigare beviljade pensioner åt arbetarna vid Karlsborgs fästningsbyggnad Karl Gustafsson och Karl August Helge, dels ock utverka årliga pensioner åt vid samma fästningsbyggnad anställda arbetsförmannen Viktor Kjellberg och arbetarna Emil Lidén, Gottfrid Karlsson, Karl Leonard Stark, August Andersson, Herman Sanfrid Angel Forsell och Johan Gustaf Gustafsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Karl Gustafsson, att han är född den 24 februari 1850; att 1909 års riksdag beviljat honom en årlig pension av 300 kronor under hans återstående livstid, men att han hittills icke tillträtt denna pension, utan alltjämt kvarstått vid sin anställning vid fästningsbyggnaden, så att han numera kan tillgodoräkna sig sammanlagt 53 tjänstår i statens tjänst; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,890 kronor för år, varjämte han under nämnda tre år åtnjutit förmånen av fri bostad med bränsle; att han på grund av sin höga ålder nu uttalat önskan att avgå från sin anställning; att han icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har att försörja sin hustru, vilken är gammal och sjuklig;

beträffande Karl August Helge, att han är född den 9 augusti 1855; att 1914 års riksdag beviljat honom en årlig pension av 300 kronor under hans återstående livstid, men att han hittills icke tillträtt denna pension, utan alltjämt kvarstått vid sin anställning vid fästningsbyggnaden, så att han numera kan tillgodoräkna sig sammanlagt 40 tjänstår i statens tjänst; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,510 kronor för år, varjämte han under nämnda tre år åtnjutit förmånen av fri bostad med bränsle; att han på grund av sin höga ålder nu uttalat önskan att avgå från sin anställning; samt att han icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Viktor Kjellberg, att han, som är född den 5 juli 1871, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader under sammanlagt något mer än 22 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,650 kronor för år; att han på grund av förlamning med höggradig muskelatrofi å högra armen och skuldergördeln är för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; att han, som trots sin sjukdom hittills kunnat kvarstå i sin förmansbefattning, då han såsom förman ej haft att utföra kroppsarbete, utan endast utövat arbetsledning, numera emellertid måste avgå från sin befattning, då denna med den inskränkning av arbetsstyrkan vid fästningsbyggnaden, som på grund av minskad ar-

bettstillgång därstädes inom kort måste vidtagas, ej längre bliver behöflig; att han icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han har tre minderåriga barn att försörja;

beträffande Emil Lidén, att han, som är född den 3 december 1863, varit stamanställd i militärtjänst under $6\frac{1}{2}$ år samt varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt ej fullt 23 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,410 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med en förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han, förutom en för upplånade penningar byggd, till 5,000 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Gottfrid Karlsson, att han, som är född den 17 september 1861, varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad under ej fullt 21 år; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,660 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Karl Leonard Stark, att han, som är född den 20 april 1865, varit stamanställd i militärtjänst under 4 år och 10 månader samt varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs fästningsbyggnad, statens järnvägsbyggnader och Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt $37\frac{1}{2}$ år; att han, som icke haft arbete vid Karlsborgs fästningsbyggnad från slutet av mars månad 1920 till början av oktober månad 1924, från fästningsbyggnaden för månaderna oktober—december sistnämnda år uppburit en avlöning, fränsett dyrtidstillägg, av 280 kronor 35 öre; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning vid fästningsbyggnaden; samt att han, förutom en å ofri grund uppförd, till 1,000 kronor taxerad byggnad, icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande August Andersson, att han, som är född den 28 oktober 1863, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs fästningsbyggnad, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt 30 å 31 år; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,420 kronor för år; att han numera på grund av kronisk muskelreumatism är för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; att han, förutom en till 1,500 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger

nåmnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har fem minderåriga barn att försörja;

beträffande Herman Sanfrid Angel Forsell, att han, som är född den 22 oktober 1865, varit stamanställd i militärtjänst i 9 år samt anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt 25 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,840 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han, förutom en till 3,000 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger nåmnvärda tillgångar;

beträffande Johan Gustaf Gustafsson, att han, som är född den 24 oktober 1856, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad ävensom vid uppförandet av Karlsborgs radiostation under sammanlagt 26 å 27 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,290 kronor för år; att han på grund av dels åderförkalkning, dels ock genom ålder förorsakad nedsättning av kroppskrafterna är oförmögen att för framtiden genom arbete försörja sig; att han, förutom en å ofri grund befintlig, till 1,000 kronor taxerad bostadsbyggnad, icke äger nåmnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har en sjuklig hustru och två minderåriga barn att försörja.

Av handlingarna i ärendet inhämtas vidare, att samtliga ifrågavarande arbetare med nit och trohet fullgjort sina tjänsteåligganden och iakttagit en hedrande vandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t anfört, att departementet ansåge billigt, dels att Karl Gustafsson och Helge tidigare beviljade pensioner höjdes till belopp, som kunde anses skäligen med hänsyn till deras numera förlängda tjänstetid och det förändrade allmänna prisläge, som inträtt, efter det att dessa pensioner beviljats, dels ock att Kjellberg, Lidén, Karlsson, Stark, Andersson, Forsell och Johan Gustaf Gustafsson, vilka, på grund av, bland annat, minskad arbetstillgång vid fästningsbyggnaden inom den närmaste tiden torde komma att entledigas från sina anställningar i statens tjänst, efter sin avgång därifrån genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. Med hänsyn till ifrågavarande arbetares tjänstetid och de belopp, de uppburit för sitt arbete i statens tjänst under de senaste åren, samt de pensionsbelopp, riksdagen förut beviljat arbetare i statens tjänst, ansåge fortifika-

tionsdepartementet sig böra föreslå, att de årliga pensionerna ökades, respektive bestämdes till följande belopp, nämligen: för Karl Gustafsson till 800 kronor, för Helge till 700 kronor, för Kjellberg till 400 kronor, för Lidén till 500 kronor, för Karlsson till 400 kronor, för Stark till 700 kronor, för Andersson till 550 kronor, för Forsell till 550 kronor och för Johan Gustaf Gustafsson till 450 kronor. På grund härav hemställde fortifikationsdepartementet, att till riksdagen måtte avlätas framställning om dels förhöjning av de Karl Gustafsson och Helge förut tilldelade årliga pensionerna till ovan angivna belopp, dels beredande åt samtliga övriga ifrågavarande arbetare av årliga pensioner med belopp, som av departementet sålunda föreslagits, att utgå från och med månaden näst efter den, då de entledigats från sin anställning i statens tjänst.

Statskontoret, som avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att enligt ämbetsverkets mening pension givetvis borde beredas åt dem av nu ifrågavarande arbetare, vilka på grund av hög ålder eller sjukdom nödgades lämna sina anställningar. Däremot kunde det ifrågasättas, om sådan förmån borde utverkas åt de arbetare till ett antal av fyra, vilka ännu vore arbetsföra, men på grund av minskning av arbetsstyrkan vid Karlsborgs fästningsbyggnad bleve nödsakade lämna sina anställningar. Då de emellertid samtliga uppnått minst 60 levnadsår samt under minst 20 år haft anställning i statens tjänst, funne statskontoret det vara med billighet överensstämmande, att staten bidroge till deras uppehälle med något årligt understöd. Vad beträffade de pensionsbelopp, som lämpligen borde ifrågakomma, torde den omständigheten, att nyss berörda fyra arbetare ännu vore arbetsföra, ej böra inverka på pensionernas storlek, då den tid ej kunde vara alltför avlägsen, då de bleve oförmögna att genom eget arbete försörja sig. Såväl angående nu nämnda som övriga arbetare syntes det statskontoret riktigast, att pensionsbeloppen utmättes i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Det torde vara så mycket större skäl härför, som flertalet av nu ifrågavarande arbetare varit anställda jämväl vid statens järnvägsbyggnader eller Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad. Att vissa arbetare tidigare fått pension sig tillerkänd, men fortfarande kvarstode i tjänst, syntes ej böra utgöra hinder för att ånyo till prövning upptaga frågan om pension åt dem och därvid tillämpa ovan angivna föreskrifter vid utmätande av pensionsbeloppens storlek. Enligt föreskrifterna i berörda kungörelse den 8 november 1918 utginge pension till den, som kunde räkna 25 tjänstår, med 450 kronor. Arbetaren Karlssons anställningstid uppginge emellertid endast till omkring 21 år. Vid sådant förhållande syntes pension till honom icke böra utgå med högre belopp än 400 kronor. Arbetarförmannen Kjellberg kunde endast räkna 22 tjänstår, men då han inne-

hade anställning såsom förman, syntes pension till belopp av 450 kronor böra tillerkännas honom. Arbetaren Lidén hade haft civil anställning i statstjänst under omkring 23 år, men såväl för honom som beträffande arbetarna Stark och Forsell torde vid beräkning av tjänstarens antal böra medräknas de tider, de varit stamanställda i militärtjänst. De pensionsbelopp, som i enlighet med ovanstående skulle utgå, borde emellertid omräknas till s. k. nya pensioner jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). I överensstämmelse med vad sålunda anförts tillstyrkte statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från allmänna indragningsstaten finge utgå pension till envar av arbetarna Karl Gustafsson och Helge med så stort belopp, att densamma jämte dem förut tillerkänd pension uppginge till 996 kronor, samt till envar av följande förmän och arbetare med nedanstående belopp, nämligen Kjellberg 852 kronor, Lidén 852 kronor, Karlsson 792 kronor, Stark 996 kronor, Andersson 900 kronor, Forsell 900 kronor och Johan Gustaf Gustafsson 852 kronor.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner jag mig i likhet med myndigheterna böra tillstyrka, att arbetarna Karl Gustafsson och Karl August Helge må komma i åtnjutande av förhöjning i dem förut av riksdagen beviljade pensioner och att övriga här ifrågavarande arbetare beviljas pension vid förestående avgång ur tjänsten. Beträffande pensionsbeloppens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av nedannämnda, vid Karlsborgs fästningsbyggnad anställda arbetare må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning i statens tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen Karl Gustafsson och Karl August Helge vardera med så stort belopp, att pensionen jämte honom förut tillerkänd pension uppgår till 996 kronor, Viktor Kjellberg med 852 kronor, Emil Lidén med 852 kronor, Gottfrid Karlsson med 792 kronor, Karl Leonard Stark med 996 kronor, August Andersson med 900 kronor, Herman Sanfrid Angel Forsell med 900 kronor och Johan Gustaf Gustafsson med 852 kronor.

2:o.

Ang. pension
åt kakelugns-
makar- och
sotarmästaren
C. G. Larsson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 21 september 1925 har *fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid Karlsborgs fästningsbyggnad, kakelugns- och sotarmästaren Carl Gustaf Larsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Larsson är född den 9 september 1862; att han alltsedan februari månad 1892 varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad, dock att fästningsbyggnaden ej kunnat hålla Larsson med ständigt arbete, varför han under de tider av sammanlagt cirka fyra månader per år, som han ej behöfts för arbetens utförande eller för rådfrågning, permitterats och själv fått skaffa sig arbete på annat håll; att han under åren 1922—1924 vid fästningsbyggnaden uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,120 kronor för år; att han på grund av åderförkalkning och nedsatta kroppskrafter är oförmögen att vidare fullgöra det med hans anställning vid fästningsbyggnaden förenade arbete samt att för framtiden med arbete försörja sig; att han med nit och skicklighet fullgjort sitt arbete samt alltid iakttagit en hedrande vandel; att han ej äger nämnvärda tillgångar över skulderna; samt att han har hustru och ett minderårigt barn att försörja.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anført, att departementet ansåge billigt, att Larsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till Larssons tjänstetid och de belopp, Larsson uppburit för sitt arbete i statens tjänst under de senare åren, samt de pensionsbelopp, riksdagen förut beviljat arbetare i statens tjänst, ansåge departementet sig böra föreslå, att pensionsbeloppet skäligen bestämdes till 500 kronor om året. Fortifikationsdepartementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Larsson under hans återstående livstid en årlig pension av 500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han entledigats från sin anställning i kronans tjänst.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens fortifikationsdepartement funnet vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd av statsmedel bereddes Larsson. Vad beträffade det av fortifikationsdepartementet föreslagna pensionsbeloppet, 500 kronor för år, syntes det visserligen — med hänsyn till att Larsson vore mästare samt under mera än 33 år varit anställd i statens tjänst — kunna ifrågasättas, om icke detsamma vore alltför lågt. Då emellertid Larsson uti sin här ifrågavarande befattning blott arbetat under åtta månader varje kalenderår samt under åren 1922—1924, förutom dyrtidstillägg enligt oreducerade grunder, uppburit avlöning med i medeltal endast 1,120 kronor 8 öre för år, ansåge sig statskontoret böra förorda det av fortifikationsdepartementet föreslagna beloppet, särskilt som detta, omräknat enligt bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), motsvarades av s. k. ny pension å 900 kronor, å vilket belopp dyrtidstillägg utginge enligt reducerade grunder. Då pen-

sioner numera borde utmätas med hänsyn till att därå utginge dyrtidstillägg enligt nyss angivna grunder, tillstyrkte statskontoret, att åt Larsson utverkades pension å sistnämnda belopp.

Liksom myndigheterna anser även jag, att Larsson bör beredas pension av statsmedel, och ansluter jag mig i fråga om pensionsbeloppets storlek till vad statskontoret härutinnan föreslagit. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Karlsborgs fästningsbyggnad, kakelugnsmakar- och sotarmästaren Carl Gustaf Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbara en årlig pension av 900 kronor.

3:o.

Angående
pension
åt förre
fortifikations-
arbetaren
E. Andersson.

Uti skrivelse till marinförvaltningen den 14 november 1925 har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension åt förre arbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Edvard Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson är född den 1 oktober 1858; att han, som från den 24 april 1901 under skilda perioder arbetat vid fortifikationsförvaltningen eller flottans varv i Karlskrona, den 26 oktober 1925 avgått ur tjänst efter en sammanlagd tjänstetid av 21 år 4 månader; att hans arbetsförmåga på grund av minskade kroppskrafter och sjuklighet är i mycket hög grad nedsatt; samt att han är gift och har två hemmavarande barn, utan vilkas hjälp han och hans hustru skulle vara ställda utan existensmedel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t erinrat därom, att fortifikationsarbetare icke ansåges vara berättigade till pension såsom daglönare vid marinen. Riksdagen hade emellertid i särskilda fall beviljat pensioner åt fortifikationsarbetare. Därvid hade pensionens belopp brukat bestämmas till 400 kronor för år, men vid 1925 års riksdag hade, enligt Kungl. Maj:ts förslag, åt avgående fortifikationsarbetare beviljats pensioner till belopp, avpassade efter de grunder, som angäves i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning (riksdagens skrivelse nr 201, punkt 20). För att komma i åtnjutande av pension enligt dessa bestämmelser fordrades, bland annat, att arbetare innehade en tjänstetid av 25 år, och utgjorde lägsta pension 450 kronor. Andersson innehade väl icke den nu angivna tjänstetiden, men lå riks-

dagen efter framställning brukat medgiva, att pension finge utgå även efter kortare tjänstetid till arbetare, vilka i likhet med Andersson efter att länge hava tjänat staten saknade egna medel för sitt uppehälle, syntes det marinförvaltningen skäligt, att Andersson tilldelades pension av statsverket med belopp för år, vilket med hänsyn till tjänstgöringstiden syntes böra bestämmas till 400 kronor och från och med den 1 november 1925 utgå av allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket funne sig böra tillstyrka, att åt Andersson utverkades pension till belopp, motsvarande äldre pension å 400 kronor jämte pensionstillägg och pensionsförhöjning härå, eller såhunda 792 kronor.

Under åberopande av vad såhunda i ärendet förekommit, och då jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Edvard Andersson må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

4:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 23 november 1925 har *chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid intendenturförrådets verkstadsavdelning Carl Johan Juhlin.

*Ang. pension
åt arbetaren
C. J. Juhlin.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Juhlin är född den 24 juli 1857; att han varit anställd såsom garvare vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning alltsedan den 15 mars 1901; att han på grund av sin höga ålder antages komma att lämna sin ifrågavarande anställning under år 1926; att han under de senare åren vid intendenturförrådet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,150 kronor för år; samt att han städse på ett plikt-troget, förtjänstfullt och skickligt sätt fullgjort sina åligganden vid förrådet och alltid fört en hedrande vandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t anfört, att departementet i betraktande av Juhlins jämförelsevis långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid ifrågavarande

intendenturförråd komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att riksdagen i allmänhet pläгат bevilja pensioner å 500 å 600 kronor för år åt vid armén anställda arbetare i liknande ställning som Juhlin, vadan departementet ansåge sig böra åt Juhlin föreslå en pension av 500 kronor för år, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid intendenturförrådet. På grund härav hemställde intendentsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Juhlin finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin ifrågasvarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att, enär Juhlin endast varit anställd i statens tjänst under 25 år, ämbetsverket funne det av arméförvaltningens intendentsdepartement ifrågasatta pensionsbeloppet 500 kronor väl högt, då Juhlin härigenom skulle komma i alltför gynnad ställning i jämförelse med daglönare vid marinen, vilka efter 25 års tjänstetid åtnjöte pension med 500 kronor, å vilket belopp dock jämlikt föreskrift i § 2 mom. 3 d) av kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) pensionsförhöjning II ej utginge. På grund härav ansåge sig statskontoret i detta fall ej böra ifrågasätta högre pension än 450 kronor, vilket belopp jämte pensionstillägg därå motsvarades av ny pension å 852 kronor. Statskontoret tillstyrkte alltså, att åt Juhlin utverkades pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 852 kronor för år.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit, och då jag i fråga om pensionens storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning Carl Johan Juhlin må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

5:o.

Ang. pension
åt skomakeri-
arbetaren
J. Moberg. Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 november 1925 har *sekundchefen* för *Svea livgarde* gjort framställning om beredande av pension åt skomakeriarbetaren vid regementets intendenturverkstäder Johan Moberg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Moberg är född den 29 september 1851; att han från och med den 15 september 1895 med vissa avbrott varit anställd såsom skomakeriarbetare vid olika trupperförband,

senast från och med den 12 oktober 1915 vid Svea livgardes skomakeri-verkstad; att han under de senare åren vid Svea livgarde uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,220 kronor för år; samt att han städse på ett fullt tillfredsställande sätt utfört sitt arbete vid regementet samt under sin tjänstgöring varit pliktrogen och arbetsam.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

I ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* avgivit utlåtande och därvid anfört, att departementet i betraktande av Mobergs väl vitsordade verksamhet i statens tjänst under en tid av omkring 22 år funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd erinrade departementet därom, att riksdagen i allmänhet plägat bevilja pensioner å 500 å 600 kronor för år åt vid armén anställda arbetare i liknande ställning som Moberg, vadan departementet ansåge sig böra åt Moberg föreslå en pension av 500 kronor för år, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han erhöle avsked från sin anställning vid regementet. På grund av vad intendentsdepartementet sålunda anfört hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Moberg finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement funne det vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd av statsmedel bereddes Moberg, då han i en nära framtid på grund av hög ålder nödgades lämna sin anställning. Däremot ansåge statskontoret det av intendentsdepartementet ifrågasatta pensionsbeloppet 500 kronor alltför högt. Statskontoret ville sålunda erinra, att daglönare vid marinen jämlikt kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) vid avsked efter 25 tjänstår åtnjöte pension med 500 kronor, å vilket belopp pensionsförhöjning II ej finge beräknas. Vidare uppbure förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning vid avsked efter 25 tjänstår pension med 450 kronor. På grund härav och då Moberg endast under omkring 22 år varit anställd i statens tjänst, ansåge statskontoret, att högre pension än 400 kronor ej borde ifrågakomma, och borde pensionsbeloppet omräknas till ny pension i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). Då äldre pension å

400 kronor jämte pensionstillägg härå motsvarades av ny pension till belopp av 792 kronor, tillstyrkte statskontoret, att åt Moberg utverkades pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 792 kronor årligen.

Liksom myndigheterna anser även jag, att pension av statsmedel bör beredas Moberg. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren vid Svea livgardes intendenturverkstäder Johan Moberg må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

6:o.

Ang.
pension åt
vissa forti-
fikations-
arbetare och
f. d. forti-
fikations-
arbetare.

Uti särskilda skrivelser till marinförvaltningen har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension åt arbetarna vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona, förmannen Nils Oscar Andersson och Andreas Andersson Bäck samt förutvarande arbetarna vid samma förvaltning Joel Håkansson, Sven Svensson och Sven Olsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Andersson, att han, som är född den 4 april 1864, i en följd under mer än 35 år varit anställd vid Karlskrona fästningsbyggnad, de senaste 15 åren såsom förman; att hans arbetsförmåga numera är i mycket hög grad nedsatt; samt att han, som är gift och har två hemmavarande barn, icke har annan kontant inkomst än arbetsförtjänsten;

beträffande Bäck, att han, som är född den 3 maj 1861, i mera än 35 år tjänat staten; att han är gift och utan andra tillgångar än sin arbetsförtjänst; samt att han på grund av ålder och sjukdom är oförmögen att genom arbete försörja sig och sin hustru;

beträffande Håkansson, att han, som är född den 6 september 1864 och i mera än 28 år tjänat staten, numera på grund av sjuklighet fått vidkännas en nedsättning i arbetsförmågan, som tvungit honom avgå från arbetet och sannolikt blir bestående; samt att han har hustru och minderårig son och är i behov av understöd;

beträffande Svensson, att han, som är född den 2 mars 1862 och i mera än 23 år tjänat staten, på grund av minskad arbetstillgång vid befästningsarbetena erhållit avsked från sin befattning därstädes den 20 december 1924; att hans arbetsförmåga på grund av sjuklighet och tilltagande ålder är i väsentlig grad nedsatt; samt att han är änkling och i saknad av tillgångar; samt

beträffande Olsson, att han, som är född den 18 augusti 1855 och tjänat staten i över 20 år, därav mera än 15 år från 20 års ålder, på grund av

tilltagande sjuklighet och åldersbräcklighet erhållit avsked från sin befattning vid befästningsarbetena den 1 september 1924; samt att han är gift, utan tillgångar och i behov av understöd för sitt och sin hustrus uppehälle.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen*, efter inhämtande av yttrande från direktionen över flottans pensionskassa, i skrivelse till Kungl. Maj:t anført, att befälhavande amiralen i Karlskrona föreslagit utverkande av pensioner till ifrågavarande arbetare med 800 kronor till Andersson, 780 kronor till Bäck, 560 kronor till Håkansson, 460 kronor till Svensson och 400 kronor till Olsson, vilka belopp uträknats med tillämpning av gällande bestämmelser för pensionering av daglönare. Fortifikationsarbetare ansåges icke vara berättigade till pension såsom daglönare vid marinen. Riksdagen hade emellertid i särskilda fall beviljat pensioner till fortifikationsarbetare, men pensionsbeloppet hade därvid icke tillmätts efter de grunder, som gällde för daglönare vid marinen. Pension hade tidigare brukat beviljas till 400 kronor för år. Enligt Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 149, punkt 4:o, till 1925 års riksdag hade emellertid i där avsedda fall tillämpats samma beräkningsgrund i avseende å pensionsbeloppets bestämmande för fortifikationsarbetare, som i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) vore fastställd för förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Vad nu först beträffade dem av förenämnda arbetare, vilka tjänat staten i minst 25 år, syntes det vara med rättvisa och billighet förenligt, att de samma på sin ålderdom, i likhet med vad som vore medgivet åtskilliga grupper av arbetare, bekomme pension av statsverket. Beträffande pensionsbeloppen kunde marinförvaltningen, med hänsyn till vad nyss anförts, biträda befälhavande amiralens förslag allenast i fråga om förmannen Andersson, vilken syntes hava haft mera fast anställning, jämförlig med daglönares. För Bäck och Håkansson torde åter pensionsbeloppen böra bestämmas enligt de grunder, som angäves i berörda kungörelse den 8 november 1918, eller till respektive 550 och 450 kronor. De två övriga arbetarna hade väl icke uppnått en tjänstålder av 25 år, men då de nu på sin ålderdom, efter att lång tid hava tjänat staten, vore oförmögna att med arbete försörja sig och saknade egna tillgångar, och riksdagen i dylika fall plägat bevilja pension till nedsatt belopp, tillstyrkte marinförvaltningen, att pensioner utverkades jämväl till dessa arbetare med förslagsvis 400 kronor till Svensson och 350 kronor till Olsson. På grund härav hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att envar av Andersson och Bäck finge från och med månaden näst efter den, då han entledigades från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en arlig pension, Andersson av 800 kronor och Bäck av 550 kronor, samt att envar av Håkansson, Svensson och Olsson finge från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten

uppbära en årlig pension, Håkansson av 450 kronor, Svensson av 400 kronor och Olsson av 350 kronor.

Statskontoret, som avgivit utlåtande i ärendet, har anfört, att ämbetsverket icke hade annat att erinra mot av marinförvaltningen föreslagna pensionsbelopp än att desamma borde omräknas i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280). En sådan omräkning gäve till resultat, att äldre pensioner å 800, 550, 450, 400 och 350 kronor jämte pensionstillägg därå motsvarades av s. k. ny pension å respektive 1,224, 948, 852, 792 och 732 kronor.

Även jag finner billighetsskäl tala för att pensioner av statsmedel beredas ifrågavarande fortifikationsarbetare. Beträffande pensionsbeloppens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av arbetarna vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning, förmanen Nils Oscar Andersson och Andreas Andersson Bäck må från och med månaden näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Andersson av 1,224 kronor och Bäck av 948 kronor; samt

att envar av förutvarande arbetarna vid samma förvaltning Joel Håkansson, Sven Svensson och Sven Olsson må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Håkansson av 852 kronor, Svensson av 792 kronor och Olsson av 732 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—6:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.